

Dorps- en
wijkdemocratie

○ BEPROEF DE FORMULE ○

MOOI, MOOIER MIDDELLAND

Wijkbewoners nemen heft in eigen hand

Zelf bedenken, zelf doen, zelf realiseren. Wat begon als een gezamenlijk project ter bevordering van de veiligheid in de Rotterdamse wijk Middelland, groeide uit tot een complete, integrale wijkaanpak. Gecreëerd door de wijkbewoners zelf. Niet alleen de onveiligheid stond op de agenda, maar er kwamen ook werkgroepen voor de toekomst van de wijk, voor jongeren en voor leefbaarheid. Het resultaat? Een leer-

zaam proces, waarin de kennis en expertise van bewoners en ambtenaren werd gebundeld. Én een mooier Middelland. De betrokken bewoners en ambtenaren spreken daarom liever van een tussenresultaat, want ze willen door: Middelland kan nóg mooier. Wat hebben deze aanpakkers precies gedaan? En wat zou nog beter kunnen? Kijk binnenin!

Deze factsheet over Middelland is de vijfde in een reeks van de Democratic Challenge

DEMOCRATIC
CHALLENGE

NAAR EEN MOOIER MIDDPELLAND IN 5 STAPPEN

1 Stel de wijk vanaf het begin centraal

Open deur, maar wel een belangrijke: niet het beleid, maar de wijk staat centraal. Vanaf het begin. Dus eerst kijken naar wat er al is en dan samen voortbouwen op de initiatieven en wensen van bewoners, ondernemers en organisaties. Met mooie woorden noemen we dat: *inclusie, betrokkenheid en het schetsen van de kaders voor co-creatie*. In de praktijk betekent dat: ambtenaren de wijk in onder leiding van de gebiedsmanager, om zoveel mogelijk mensen actief te benaderen en de bewoners te enthousiasmeren om mee te denken en mee te doen.

2 Neem na het startschot een flexibele houding aan

Als dat enthousiasmeren effect heeft, kan er enige chaos ontstaan. In Middelland lieten de bewoners zich na de grote wijkbijeenkomst niet beperken tot de veiligheidsproblematiek, het eerste uitgangspunt van het hele project. De wensen,

behoeften en problemen bleken veel breder. De gebiedsmanager en ambtenaren gingen hier flexibel mee om en vormden samen met de bewoners verschillende werkgroepen, zoals Leefbaarheid, Brancopark en Jongeren. Ook binnen die werkgroepen was flexibiliteit gewenst: ze veranderden al doende voortdurend van samenstelling. En dat heeft, terugkijkend, positief uitgekapt. Want steeds meer mensen met hun bijbehorende wensen, behoeften en problemen raakten betrokken bij Mooi, Mooier Middelland.

3 Van werkgroepvisies naar één wijkvisie

Tijdens het ontwikkelen van plannen in de werkgroepen werd steeds duidelijker hoe iedereen zijn of haar rol kon invullen. Ieders kennis kwam daarbij van pas. Bewoners kennen doorgaans de achterliggende regels en procedures niet, maar compenseren dat ruimschoots met innovatieve en creatieve ideeën. Het enige nadeel: iedereen was zo druk bezig met het organiseren van plannen, ideeën en visies vanuit de eigen werkgroep, dat

het uiteindelijk ontbrak aan één overkoepelende visie voor Middelland. Er zijn nog geen doelen voor Middelland als geheel, wat nog wel als een gemis wordt ervaren. Dat mocht de pret niet drukken: rond kerst 2015 publiceerde Mooi, Mooier Middelland een officieel boekwerk met alle visies op de toekomst van de wijk.

4 Van visie naar realisatie

Het begin van de realisatie van de visie! In deze periode verschoof de indeling van werkgroepen van thema's naar de plekken en pleinen, waar de plannen moesten worden uitgevoerd. En het budget werd verdeeld. Omdat de meeste inwoners geen financiële expertise hadden, werd tijdens twee wijkbijeenkomsten na de presentatie van de plannen over de verdeling van het budget gepraat met behulp van een knikkertafel en een loterij. Daarna konden de werkgroepen aan de slag met de plannen. Vanaf dit moment begon Mooi, Mooier Middelland meer en meer te groeien. Middelland kwam in de krant en het kreeg een eigen logo en huisstijl en vlaggen en buttons. Kortom: Mooi, Mooier Middelland werd concreet.

5 Feestelijke 'voltooiing'

Voltooiing tussen aanhalingstekens, omdat een project als Mooi, Mooier Middelland een proces zonder einde is. Er is nog veel ruimte om door te blijven ontwikkelen. Dat neemt niet weg dat het belangrijk is om even stil te staan en terug te kijken om lessen te trekken voor de toekomst.

Dat deden we bij Mooi, Mooier Middelland aan de hand van drie onderzoeken naar geleerde lessen. Die zijn tijdens de feestelijke opening besproken, waarbij alle bewoners de ruimte kregen om hun zegje te doen. Zo ontstond een open, uitnodigende en transparante sfeer. En niet onbelangrijk: de gemeente drukte haar waardering voor wat er allemaal bereikt is uit met een persoonlijk bezoek van burgemeester Aboutaleb.

6?7? Toekomstige stappen

Mooi, Mooier Middelland bleek een experiment voor pioniers. Een waardevol experiment waar iedereen zijn of haar rol kan blijven uitvinden en eigen talenten kan ontwikkelen. Juist deze continue zoektocht naar waar het zwaartepunt in het mooier maken van de wijk op zou moeten liggen, was een waardevol onderdeel van het project. Belangrijk blijft het om de betrokkenheid van de inwoners van de wijk verder te vergroten. Mooi, Mooier Middelland bestaat momenteel uit een groep van 200 wijkbewoners. De samenstelling van deze groep is nog niet helemaal representatief wat leeftijd, culturele achtergrond en leefstijl betreft. Prioriteit heeft het om daar stappen in te zetten. Enkele initiatieven om dit te realiseren staan in de steigers: buurtkranten, digitale opiniepeilingen, pleinbijeenkomsten en meer knikkertafels. Op deze manier hoopt Mooi, Mooier Middelland ook in de toekomst de rest van de buurt nog beter te bereiden. Voor een nóg mooier Middelland.

Tips!

Burgemeester Aboutaleb

'Mooi, Mooier Middelland lijkt een bijzonder experiment. De stad maakt ruim baan voor de inbreng van burgers. Sterker nog, burgers trekken de kar van de ontwikkeling van Middelland. Ambtenaren zijn in dit proces als echte *civil servants* aan de slag gegaan, als dienaren van de publieke zaak. Ik heb gezien dat ze de ideeën en dromen van burgers hielpen concretiseren in het verhaal. Hier zijn we de

WIJ-maatschappij in wording: samen werken aan een gemeenschappelijk doel. Een belangrijk en lastig onderdeel ontbreekt nog: het moet in de politieke arena gepresenteerd worden. Daar zal blijken dat niet alles zal kunnen worden uitgevoerd. Middelen zijn beperkt. Het is een lastige klus om gezamenlijk te kiezen en prioriteiten te stellen. Dat moeten we goed in ons achterhoofd houden.'

DRIE SUCCESFACTOREN VOOR KRACHTIGE CO-CREATIE

Vertrouwen

Als bewoners vragen om zeggenschap over hun wijk, geef ze dan ook het vertrouwen en de ruimte om die zeggenschap zelf democratisch vorm te geven. Mooi, Mooier Middelland is een succes omdat de gemeente gedurende het gehele proces zichtbaar vertrouwen, ruimte en ondersteuning heeft gegeven aan de bewoners.

Verantwoordelijkheid

Door de gecreëerde politieke ruimte, ontstond er een groot verantwoordelijkheidsgevoel onder de bewoners. De bewoners zijn verantwoordelijk voor de gemaakte financiële keuzes in hun wijk

en voelen deze verantwoordelijkheid ook. De overheid faciliteert het proces met professionele kennis en toont persoonlijke betrokkenheid. Dit genereert veel energie.

Verbinding

Het project heeft enorm geholpen bij het creëren van onderlinge binding in de wijk. Tweehonderd inwoners, ondernemers en ambtenaren leverden samen een bijdrage aan Middelland. Naast een sterk project leverde dit proces een verbeterd en uitgebreid netwerk op rond en binnen de wijk. Er is een gemeenschap ontstaan van mensen, groepen en organisaties die voorheen niet waren verbonden.

Aandachtspunten

- Tempo: houd er rekening mee dat het werktempo van de buurt niet altijd aansluit op het tijdsplan van de politiek of dat van de ambtenaren.
- Duidelijkheid: zorg ervoor dat het voor de ambtenaren duidelijk is wat hun rol wordt en dat er draagvlak is voor het programma. Wie draagt welke verantwoordelijkheden?
- Communicatie: samenwerking is niet eenvoudig en vraagt om goede en nauwkeurige communicatie tussen ambtenaren, bewoners en ondernemers.
- Evaluatie: maak ruimte voor tussentijdse reflectie. Ondersteuning vanuit kenniscentra verbetert het project en de kwaliteiten van de betrokken ambtenaren in de toekomst.
- Commitment vooraf: wees bereid te accepteren dat er wat anders uitrolt dan wat van tevoren bedacht is door het college, de ambtenaren of de gemeenteraad.

Ingrediënten

- Daadwerkelijk zeggenschap voor bewoners. De gemeente heeft de bewoners de ruimte en het vertrouwen gegeven om zelf te beslissen wat er met het budget zou worden gedaan.
- Intrinsiek gemotiveerde, loyale en betrokken ambtenaren.
- Tijd en ruimte om zowel het project als het bijkomende leerproces te laten ontplooiën.
- Ondersteunende ambtenaren die helpen met de bestaande regels en procedures, waaraan de plannen uiteindelijk natuurlijk wel moeten voldoen.
- Budget per werkgroep, zodat zij hun opdrachten kunnen uitvoeren.
- Het totale budget: 7 miljoen euro.

Vragen?

Stuur een mail aan Lot Mertens: l.mertens@rotterdam.nl

Kijk voor meer inspiratie op www.democraticchallenge.nl of kijk op www.moimooiermiddelland.nl